

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy
o rezerwach państwowych i zapasach obowiązkowych paliw (druk nr 953)**

Nowelizacja wprowadza zmiany w zakresie regulacji dotyczących zapasów obowiązkowych paliw ciekłych oraz kar pieniężnych za naruszenie przepisów ustawy.

Podstawowym celem ustawy jest zwiększenie efektywności funkcjonowania systemu tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych poprzez wyeliminowanie źródeł opóźnień w procesie ich tworzenia i zapewnienie w ten sposób warunków realizacji przez Polskę zobowiązań wynikających z przystąpienia do Unii Europejskiej. Główna przyczyna opóźnień w realizacji harmonogramu rozbudowy zapasów paliw ciekłych tkwi w zróżnicowaniu traktowania przedsiębiorców działających w sektorze naftowym w zakresie tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych. Na mocy art. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o zmianie ustawy o rezerwach państwowych i zapasach obowiązkowych paliw, przedsiębiorstwa wprowadzone do systemu tą nowelizacją korzystają z możliwości niestosowania harmonogramu rozbudowy zapasów i utrzymują zapasy minimalne w wielkości odpowiadającej siedmiodniowej produkcji lub przywozowi, podczas gdy rafinerie będące w systemie od 1996 r. są obowiązane utrzymywać zapasy w wielkości wynikającej z harmonogramu, czyli na koniec 2004 r. – odpowiadającej 51 – dniowej produkcji lub przywozowi. Nowelizacja w art. 2 obejmuje harmonogramem tworzenia zapasów obowiązkowych paliw ciekłych określonym w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy wszystkie podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie produkcji lub przywozu paliw ciekłych, wprowadzając dla tego rozwiązania *vacatio legis* do dnia 1 stycznia 2006 r. Wyjątkowo potraktowani byłiby jedynie przedsiębiorcy rozpoczynający działalność gospodarczą w tym zakresie po wejściu w życie ustawy, którzy przez pierwszy rok działalności mogliby utworzyć zapasy w wysokości co najmniej średniej 7 –dniowej deklarowanej produkcji lub przywozu paliw ciekłych na terytorium Polski. W kolejnych latach jednak musieliby te zapasy systematycznie powiększać zgodnie z obowiązującym harmonogramem.

Zwiększeniu zobowiązań podmiotów, które dotąd mogły wolniej dochodzić do docelowego pułapu ilości zapasów paliw ciekłych, towarzyszy w nowelizacji umożliwienie utrzymywania poza granicami Polski do 20% zapasów obowiązkowych (dotychczas górną granicą było 10%), oraz stworzenie szerszej możliwości wyboru sposobu realizacji zobowiązania ustawowego w ramach tzw. umów biletowych, w ramach których producent lub przywoźący mogą zlecić wykonanie zadań w zakresie gromadzenia i utrzymywania zapasów innym przedsiębiorcom. Zapasy takie mogą być nawet własnością przyjmującego zlecenie, z tym że umowa powinna gwarantować prawo ich nabycia przez producenta lub przywoźącego w okresie jej obowiązywania i określać cenę tego nabycia.

Istotną zmianą w zakresie zasad tworzenia i powiększania obowiązkowych zapasów paliw ciekłych jest także umożliwienie ubiegania się przez przedsiębiorcę o zezwolenie na okresowe, nie dłuższe niż rok, niepowiększanie tych zapasów.

W kwestii uwalniania zapasów nowelizacja przewiduje uelastycznienie procedury, m. in. poprzez odejście od elementów definiujących zakłócenia lub kryzys na krajowym rynku paliw ciekłych oraz umożliwienie reakcji w przypadku zagrożenia wystąpienia zakłóceń w dostawach ropy naftowej lub paliw ciekłych. Ponadto ustawa w przypadkach takich zakłóceń przyznaje ministrowi właściwemu do spraw gospodarki prawo dopuszczenia do obrotu paliw niespełniających wymagań jakościowych, za zgodą Komisji Europejskiej, a także prawo do podejmowania działań interwencyjnych na rynku paliw ciekłych poprzez uwolnienie zapasów lub nakaz ich sprzedaży w celu wypełnienia zobowiązań międzynarodowych.

Ostatnia grupa zmian wprowadzanych nowelizacją dotyczy uprawnień nadzorczych i kontrolnych Prezesa Agencji Rezerw Materiałowych. Szczególne znaczenie mają w tym zakresie przepisy dotyczące kar pieniężnych. Prezes Agencji uzyskuje uprawnienie do nałożenia kary za niezłożenie przez przedsiębiorcę, wbrew obowiązkowi, wniosku o wpis do rejestru, utrzymywanie w zapasach obowiązkowych paliw ciekłych niespełniających wymagań jakościowych oraz za nieprzekazywanie wymaganych informacji statystycznych lub podawanie w nich nieprawdziwych danych. Zmianie ulega również sposób naliczania kar, m. in. odniesienie do wynagrodzenia osoby ukaranej zostaje zastąpione odniesieniem do przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w sektorze przedsiębiorstw, a odniesienie do przychodu przedsiębiorcy zastępuje się wartością niesprzedanych zapasów. Nowelizacja wprowadza też kryteria, którymi ma kierować się prezes Agencji przy wymierzaniu kar pieniężnych.

Uwagi do ustawy:

- 1) w art. 1 w pkt 2, w art. 19b z brzmienia ust. 1 wynika, że postanowienia umowy międzyrządowej dotyczącej utrzymywania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej powinny zapewniać m. in. wypełnienie międzynarodowych wymagań dotyczących dysponowania tymi zapasami, w tym ich przemieszczania na terytorium Polski, podczas gdy międzynarodowe wymagania dotyczą jedynie sprawozdawczości w zakresie zapasów. Umowa bilateralna natomiast powinna zawierać postanowienia zapewniające dysponowanie zapasami, w tym ich przemieszczanie. Propozycja poprawki:
 - w art. 1 w pkt 2, w art. 19b w ust. 1 wyrazy "oraz dysponowania nimi, w tym przemieszczania" zastępuje się wyrazami ", a także postanowienia zapewniające dysponowanie tymi zapasami, w tym przemieszczanie";
- 2) w art. 1 w pkt 2, w art. 19d w ust. 6 w zdaniu wstępnym wyrazy "nie wyraża" proponuję zastąpić wyrazami "odmawia wyrażenia", ponieważ wydanie decyzji zakłada działanie, stąd w drodze decyzji można odmówić wyrażenia zgody a nie jej nie wyrazić;
- 3) w art. 1 w pkt 2, w art. 19f w ust. 3 w opisie zawartości upoważnienia do przeprowadzenia kontroli zabrakło oznaczenia kontrolowanego, a upoważnienie to jest wystawiane w odniesieniu do konkretnego podmiotu, o czym świadczy treść pkt 2 i 3 w ust. 3. Propozycja poprawki:
 - w art. 1 w pkt 2, w art. 19f w ust. 3 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
"1a) oznaczenie kontrolowanego;"
- 4) w art. 1 w pkt 2, w art. 19g został wskazany katalog możliwości działania ministra właściwego do spraw gospodarki w zakresie uwalniania zapasów. W ust. 1 i 2 art. 19g ustawa przewiduje, że pewne działania minister ten może podjąć w przypadku zakłóceń w dostawach ropy naftowej lub paliw ciekłych na rynek krajowy lub zagrożenia wystąpienia takich zakłóceń. Takiego odniesienia nie ma w ust. 3 i 4, co w zestawieniu z odwołaniem w ust. 2 i 7 do przypadków wymienionych w ust. 1 oraz z konstrukcją art. 19h, gdzie przesłanka działania w postaci realizacji zobowiązań międzynarodowych powtarzana jest w każdym z ustępów, sugeruje, że Minister Gospodarki i Pracy może nałożyć obowiązek sprzedaży zapasów obowiązkowych w drodze rozporządzenia lub decyzji bez względu na wystąpienie sytuacji określonych w ust. 1. Proponuję uściślenie i, zgodne zapewne z intencją ustawodawcy, zawężenie możliwości wydawania rozporządzenia i decyzji, o

których mowa w art. 19g ust. 3 i 4 do przypadków wymienionych w ust. 1. Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 2, w art. 19g:
 - a) w ust. 3 wyraz "Minister" zastępuje się wyrazami "W przypadkach wymienionych w ust. 1 minister",
 - b) w ust. 4 po wyrazie "przypadkach" dodaje się wyrazy ", w sytuacjach określonych w ust. 1";
- 5) w art. 1 w pkt 2, w art. 19j w ust. 1 w pkt 2 proponuję uściślenie przepisu poprzez dodanie po wyrazie "półproduktów" wyrazów "rafinacji ropy naftowej";
- 6) w art. 2 proponuję dokładniejsze odniesienie do obowiązku, który ciąży na części przedsiębiorców na mocy art. 2 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o zmianie ustawy o rezerwach państwowych i zapasach obowiązkowych paliw. Zgodnie z tymi przepisami przedsiębiorcy ci mieli obowiązek tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych paliw ciekłych w ilości odpowiadającej co najmniej średniej siedmiodniowej produkcji lub importu bez obowiązku systematycznego corocznego powiększania tych zapasów, przy czym w dniu 31 grudnia 2008 r. mieli osiągnąć poziom docelowy zgodny z harmonogramem. Propozycja poprawki:
 - w art. 2 po wyrazie "odpowiadającej" dodaje się wyrazy "co najmniej" oraz po wyrazie "importowi" dodaje się wyrazy "bez obowiązku systematycznego corocznego ich powiększania".

Aleksandra Skorupka